

ENKELE BESPIEGELINGEN BIJ DE BELGISCHE KUNST IN HET RIJKSMUSEUM

DOOR A. M. HAMMACHER

EEN tentoonstelling van „Belgische Kunstenaars van heden”, zooals het Rijksmuseum thans herbergt, geeft aan de tijdsbepaling „heden” een groote uitbreiding, want talrijk zijn de generaties, die ze omvat. Ensor, de tachtigjarige moge ontbreken, Minne, die 74 is, kunt ge daar vinden. Uit de jaren van '70 zijn Tytgat (1879), Gus de Smet (1877), Daeye (1873) en uit de jaren van '80: Vaes (1882), Permeke (1886), Brusselmans (1884), Oscar Jespers (1887), Servaes (1883). Uit de jaren van '90 zijn Puvrez (1893), War van Overstraeten (1892). In klein bestek ziet men, zelfs bij de niet strenge keuze die tot zoo'n tentoonstelling heeft geleid, een kunstontwikkeling van een land, waarin wij verleden zoowel als heden herkennen. Een groepeerings naar de generaties — de oppervlakkige groepeerings der geboortejaren van eenige kunstenaars bewijst het — geeft echter geen voldoende steun aan een ontwikkelingsbeeld. Zie Walter Vaes — Servaes — Brusselmans. Een drietal uit '82—84; alle drie bezochten zij in hun jeugd de academie van hun geboortestad (Antwerpen — Gent — Brussel), zoodat de condities van hun begin niet sterk uiteenlopend kunnen zijn geweest. Maar hoe verschillend blijkt niet alleen hun persoonlijkheid maar ook het aandeel, dat zij hebben in het bepalen van het schilderkunstig tijdsbeeld! Hoe weinig hebben wij voor de moderne kunstgeschiedschrijving in dit tijdsgewricht aan het geboortjaar! Er moet gezocht worden in de krachten, die de persoonlijkheid bepalen en naar de creatieve gesteldheid. En dan nog. Hoe weinig zijn we gevorderd, als we iets weten van de vormende en van de behoudende of revolteerende krachten in den mensch. Hoe weinig hebben we gezegd over de waarden in het werk, als we hebben uitgelegd, dat Vaes de behoudende zal blijken te zijn, die leeft van de æsthetische genietingen, die een verzadigd impressionisme biedt; dat Servaes het impressionisme een expressionistische richting zal geven en dus, volgens deze begripsbepaling, moderner zou mogen heeten en dat Brusselmans nog moderner dan Servaes zal heeten, omdat diens expressionisme feller, harder, consequenter is geworden!